

Історико-політичні проблеми сучасного світу:
Збірник наукових статей. – Чернівці:
Чернівецький національний університет,
2019. – Т. 40. – С. 125-131
DOI: 10.31861/mhpi2019.40.125-131

Modern Historical and Political Issues:
Journal in Historical & Political Sciences. – Chernivtsi:
Chernivtsi National University,
2019. – Volume. 40. – pp. 125-131
DOI: 10.31861/mhpi2019.40.125-131

УДК: 321.015:339.92(477:4)

© Анастасія Репецька¹

Пріоритетні завдання законодавчої та виконавчої гілок влади в Україні щодо європейської інтеграції

У статті розглянуто пріоритетні завдання та напрями співпраці законодавчої та виконавчої гілок державної влади в Україні щодо європейської інтеграції. Авторка здійснила аналіз діяльності всіх органів законодавчої та виконавчої влади, у забезпеченні європейської інтеграції України. Доведено, що в державі з 2004 р. ведеться системна та комплексна робота цих органів у євроінтеграційному напрямі, що дає підстави сподіватись на успішне і швидке вирішення суб'єктами, відповідальними за забезпечення завдань, необхідних для набуття Україною членства в європейській спільноті.

Ключові слова: законодавча гілка влади, виконавча гілка влади, європейська інтеграція, євроінтеграційні процеси.

Top Priorities Tasks of Legislative and Executive Branches of Power in Ukraine in the context of European Integration

The article discusses the priorities and directions of cooperation between the legislative and executive branches of the state power in Ukraine on European integration. The author analyzes the activity of all legislative and executive authorities in ensuring the European integration of Ukraine. It is proved that since 2004 in the country there has been a systematic and comprehensive work of these bodies in the Euro integration direction, which gives grounds to hope for a successful and quick solution by the entities responsible for ensuring the tasks necessary for Ukraine to become a member of the European community.

Keywords: legislative branch of government, executive branch of government, European integration, European integration processes.

Постановка проблеми. Для Української держави європейська інтеграція та процеси пов'язані з нею – це модернізаційний зв'язок економічних питань, із можливістю подолання технологічної відсталості, для створення більшої кількості робочих місць, для залучення іноземних інвестицій та для підвищення новітніх технологій, щоб зробити можливість виходу України на ринки всього світу, зокрема на європейські ринки, більш потужнішою та ширшою.

Як зазначив Голова Представництва Європейського Союзу в Україні Х. Мінгареллі: «П'ять років тому українці вийшли на Майдан саме через європейський вибір, і вже сьогодні, завдячуючи імплементації Угоди про асоціацію, є відчутний прогрес у реалізації ключових реформ. Однак, попри цей успіх, є сфери, що потребують активнішої роботи та кращої координації всіх гілок влади. Якщо ви хочете швидше рухатись, ви повинні працювати як єдина команда. Кабінет Міністрів, Верховна Рада та громадянське суспільство – всі повинні працювати як єдине ціле»².

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Пріоритетні завдання законодавчої та виконавчої гілок влади щодо євроінтеграційних процесів та проблем адаптації законодавства України до

¹ Аспірантка кафедри політології та державного управління, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Україна, та кафедри історії Сучавського університету Стефана сел Марє, Румунія. E-mail: nastasia_queen94@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0001-6922-5054>.

² Усі рішення органів влади в Україні мають ухвалюватися через призму внесених в Конституцію змін щодо незворотності курсу на ЄС та НАТО. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/usirishennyu-organiv-vladi-v-ukrayini-mayut-uhvalyuvatisya-cherez-prizmu-vnesenih-v-konstituciyu-zmin-shchodo-nezvorotnosti-kursu-na-yes-ta-nato-ivanna-klimpush-cincadze> (дата звернення: 15.09.2019).

законодавства європейського співтовариства вивчало досить багато зарубіжних та вітчизняних вчених, серед яких варто назвати роботи А. В. Вишневського, В. Н. Гаращука, І. П. Голосніченка, С. Гошовського, В. К. Колпакова, В. Я. Малиновського, Р. С. Мельника, Т. В. Мотренка, Н. Р. Нижник, А. М. Цветкова, О. Ю. Ярчука. Проте, зважаючи на досить значну кількість наукових робіт з цієї проблематики, сьогодні не досить дослідженим залишається саме участь окремих органів законодавчої та виконавчої влади України у цьому процесі.

Виклад основного матеріалу дослідження. За словами Голови комітету Верховної Ради з питань інтеграції України до Європейського Союзу І. Климпуш-Цинцадзе: «Сьогодні переважає сприйняття європейської інтеграції як привабливої перспективи використання свобод вільного ринку ЄС. З іншого боку, ця тема часто стає об'єктом маніпуляцій недобросовісних політиків. Але ми маємо чітко усвідомлювати, що європейська інтеграція – це передусім відповідальність. Відповідальність перед власною державою, громадянами та врешті-решт партнерами. Таке розуміння європейської інтеграції ставало рушієм та ключем успішності приєднання до ЄС сучасних держав-членів. Саме з таким розумінням європейської інтеграції як органи виконавчої і законодавчої гілок влади, так і громадянське суспільство мають працювати щодня. Лише це дасть нам можливість досягти спільного результату – такого бажаного і вистражданого»³.

Також І. Климпуш-Цинцадзе наголосила, що євроінтеграція – це шанс для України побудувати гідне життя та увійти до спільноти націй вільного світу. Вона підкреслила, що наразі «всі дії та рішення органів законодавчої, виконавчої та судової влади в Україні мають ухвалюватися через призму внесених у Конституцію змін щодо незворотності курсу на європейську та євроатлантичну інтеграцію»⁴.

Вважаємо, що євроінтеграційні процеси для України повинні бути пріоритетним напрямком роботи у діяльності всіх гілок державної влади, зокрема законодавчої та виконавчої. Це зв'язано з тим, що органи виконавчої влади є суб'єктами, які відповідають за безпосередню реалізацію у життя постанов та рішень, які приймаються в Україні Верховною Радою і Президентом, у тому числі й у галузі євроінтеграційних процесів. Останні володіють найбільшою кількістю ресурсів: фінансових, організаційних, людських та ін., які є необхідними для успішного виконання євроінтеграційних завдань для України. Тобто органи виконавчої влади проникають в усі державні справи і, тому стають якнайбільш прибічними до народонаселення держави, тому що без його підтримки заходи щодо інтеграції України роковані на неуспіх⁵.

З цього приводу Перший заступник Голови Верховної Ради України І. Геращенко, коментуючи закріплення курсу на Європейський Союз і Північноатлантичний альянс в основному державному документі України означила: «Наші сусіди усвідомлюють, що ніхто не може закрити перед Україною двері до ЄС та НАТО». І Геращенко зробила акцент на тому, що вищий законодавчий орган поточного складу мусить поспіти підсилувати повноваження та права Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції: «Комітет має бути «ситом» законопроектів на предмет їхньої відповідності європейській інтеграції»⁶.

З огляду на це, актуальним є дослідження діяльності органів законодавчої та виконавчої влади у сфері євроінтеграції України, що служить необхідним кроком у напрямі посилення, збільшення та примноження результативності щодо процесів європейської інтеграції української держави. Але виконання покладеного завдання є досить складним, оскільки система органів законодавчої та виконавчої влади являється надзвичайно розгалуженою, тому зобов'язує нас зосередити увагу, передусім, на розборі участі щодо процесів євроінтеграції України тільки деяких основних підрозділів законодавчої та виконавчої влади в Україні.

До прикладу, на рівні центральних органів виконавчої влади реалізація заходів з питань забезпечення євроінтеграції України, відповідно до Розпорядження Президента України від 27 червня 1999 р. № 151/99-рп «Про Перелік центральних органів виконавчої влади, відповідальних за здійснення завдань, визначених Стратегією інтеграції України до Європейського Сою-

³ Усі рішення органів влади в Україні мають ухвалюватися через призму внесених... Вказ пр.

⁴ Там само.

⁵ Актуальні питання реформи центральних органів виконавчої влади в Україні / В. І. Луговий, Н. Р. Нижник, В. М. Князев, В. Д. Бакуменко, С. О. Кравченко. *Державне управління: теорія та практика*. 2005. № 1. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/Dutp/2005-1/> (дата звернення: 11.09.2019).

⁶ Усі рішення органів влади в Україні мають ухвалюватися через призму внесених... Вказ. пр.

зу»⁷, була доручена таким міністерствам та державним комітетам як: Міністерство внутрішніх справ України; Міністерство закордонних справ України; Міністерство освіти і науки України; Міністерство економіки України; Міністерство аграрної політики України; Міністерство екології та природних ресурсів України; Міністерство палива та енергетики України; Міністерство праці та соціальної політики України; Міністерство транспорту України; Міністерство фінансів України; Міністерство юстиції України; Державний комітет інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України; Державний комітет зв'язку та інформатизації України; Державний комітет промислової політики України; Антимонопольний комітет України; Державна митна служба України.

Тобто, можна стверджувати, що на щаблі головних органів виконавчої влади існує широкий порядок елементів, які повинні забезпечити втілення політики української євроінтеграції. Дана система базується на певних зобов'язаннях, які прописані міжнародними документами з питань євроінтеграції та покладені на Україну. Іншими словами, будь-який із вищеназваних суб'єктів є відповідальним за втілення української політики євроінтеграції у дійсній галузі⁸. З огляду на євроінтеграційні перспективи України, Міністерство економічного розвитку та торгівлі України, зобов'язане забезпечувати трансформацію ринкових відносин, прозорість та реструктуризацію економічної сфери, що має призвести до лібералізації в економіці, а також розбудови ринкової інфраструктури. Ця діяльність є надважливою та потрібною вимогою для більш ґрунтовної інкорпорації України в процеси євроінтеграції, а саме для торгової, економічної, фінансово-інвестиційної, виробничо-технологічної галузі⁹.

Схожі завдання в окремих сферах, покладено й на інші центральні органи виконавчої влади. Ключовими документами, прийнятими для реалізації цих завдань, є схвалена Кабінетом Міністрів України у 1999 р. Концепція адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу¹⁰, а також Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу»¹¹, відповідно до яких визначальна роль у реалізації завдань щодо адаптації законодавства була покладена на Міністерство юстиції України, що, згідно покладених на нього обов'язків, має: здійснювати експертизу, тобто готувати висновки щодо відповідності *acquis communautaire*¹².

В 2004 р., для реалізації названих завдань, почав функціонувати Державний департамент з питань адаптації законодавства у складі Міністерства юстиції України¹³. Його було створено на основі Центру європейського та порівняльного права України та Департаменту міжнародного права Міністерства юстиції України.

Не менш важливим напрямом євроінтеграційної політики України є співробітництво з ЄС у сфері внутрішніх справ та юстиції¹⁴. Логічним є направлення щодо результативної кооперації України з Європейським Союзом у вищезазначених сферах¹⁵, яке прямо впливає з проєкту

⁷ Про Перелік центральних органів виконавчої влади, відповідальних за здійснення завдань, визначених Стратегією інтеграції України до Європейського Союзу: Розпорядження Президента України від 27 черв. 1999 р. № 151/99-рп. *Офіційний вісник України*. 1999. № 27. С. 121.

⁸ Кінаш Б. С. Аспекти інтеграції у Європейське Співтовариство інституцій України. *Наук. вісн. Нац. акад. внутр. справ України*. 2002. № 5. С. 155–159.

⁹ Міжнародні інтеграційні процеси сучасності: моногр. [А. С. Філіпенко (кер. авт. кол.), С. Будкін, М. А. Дудченко та ін.]. К.: Знання України, 2004. 304 с.

¹⁰ Про Концепцію адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 серп. 1999 р. № 1496 // *Офіційний вісник України*. 1999. № 33. С. 168.

¹¹ Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18 берез. 2004 р. № 1629-IV // *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 29. С. 367.

¹² *Acquis communautaire* (*acquis*) – правова система Європейського Союзу, яка включає акти законодавства Європейського Союзу (але не обмежується ними), прийняті в рамках Європейського співтовариства, Спільної зовнішньої політики та політики безпеки і Співпраці у сфері юстиції та внутрішніх справ.

¹³ Постанова від 24 грудня 2004 р. №1742 «Про утворення Державного департаменту з питань адаптації законодавства». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1742-2004-%D0%BF> (дата звернення: 12.09.2019).

¹⁴ Курко М. Н. Діяльність міністерства внутрішніх справ України щодо європейської інтеграції: організаційно-правові засади: дис. кандидата юрид. наук : 12.00.07. Х., 2004. 229 с.

¹⁵ Передерієв Є. Розвиток співробітництва у сфері юстиції. *Вісник прокуратури*. 2006. № 8. С. 123-128.

Конституції ЄС, й у якому напрями співпраці у сфері юстиції, права та внутрішніх справ поділені так:

- 1) політика щодо перевірок на кордоні;
- 2) політика з питань біженців та імміграції;
- 3) судова співпраця в цивільних справах;
- 4) судова співпраця в кримінальних справах;
- 5) співпраця органів поліції.

Перераховані напрями співпраці країн-членів ЄС з іншими країнами Європи, включаючи й Україну, а також між собою, є достатньо спрацьованими вже багато років. Всі напрями співробітництва установили власне підкріплення не лише у проєкті Конституції Європейського Союзу, а й в інших нормотворчих актах, таких як Програма дій ЄС у галузі внутрішніх справ та юстиції. Основними принципами цієї програми виступають принцип солідарності, принцип пропорційності та принцип поваги до різних правових систем держав-членів¹⁶.

Гаазька програма націлена на налагодження деяких питань, що виступають основними у сфері внутрішніх справ та юстиції:

- 1) захист фундаментальних прав громадян;
- 2) надання притулків, міграційна та прикордонна політика;
- 3) легальна міграція і боротьба з незаконним працевлаштуванням;
- 4) прикордонний контроль;
- 5) візова політика;
- 6) боротьба з тероризмом;
- 7) поліцейське та митне співробітництво;
- 8) співробітництво у сфері судочинства¹⁷.

У Плані дій відображені пріоритетні напрями співробітництва у сфері внутрішніх справ та юстиції, зокрема міграційні питання, питання управління кордонами, а також питання боротьби з організованою злочинністю й корупцією, і боротьби проти торгівлі людьми та наркотичними засобами. Вважаємо, що виконання всіх питань та заходів забезпечить створення в нашій державі умов для інкорпорації до єдиного простору Європи у питаннях юстиції, свободи та безпеки.

Також Міністерство внутрішніх справ України виступає активним співучасником втілення заходів, зазначених у вищезазваному плані, й в рамках своїх компетенцій довершує та реалізує середню кількість напрямів роботи. Так, до прикладу, на виконання низки Указів Президента України щодо державної міграційної політики України та невідкладних заходів відносно збільшення продуктивності цієї політики 24 червня 2009 р. Постановою Кабінету Міністрів України № 643¹⁸ утворено Державну міграційну службу України, що є окремим центральним органом виконавчої гілки влади з питань міграційної політики, робота якого скерована й узгоджується КАБМІН-ом України безпосередньо через голову Міністерства внутрішніх справ України. Вказаний чільний орган виконавчої влади утворений на засадах Державного департаменту у справах громадянства, імміграції та реєстрації фізичних осіб як урядовий орган державного управління та Департаменту у справах біженців.

Приміром, наведені факти зображають тільки деякі плани щодо політики євроінтеграції Міністерства внутрішніх справ України, яка здійснюється й в багатьох інших напрямках, як-от через пристосування законодавства України до законодавства ЄС відносно питань правоохоронної діяльності, а також уведення європейських стандартів у роботу українських органів внутрішніх справ, що є необхідним євроінтеграційним кроком українських правоохоронних органів¹⁹.

За словами народної депутатки України 7-го та 8-го скликань М. Іоновой: «Необхідно закріпити на законодавчому рівні урядово-парламентську дорожню карту законодавчого забезпе-

¹⁶ Гаазька програма. URL: <http://eapmigrationpanel.org/ru/news/gaagskaya-programma>.

¹⁷ Куйбіда Р. О. Реформування правосуддя в Україні: стан і перспективи: монографія. К.: Атіка, 2004. 288 с.

¹⁸ Про утворення Державної міграційної служби України: Постанова Кабінету Міністрів України від 24 черв. 2009 р. № 643. *Офіційний вісник України*. 2009. № 50. Ст. 1670.

¹⁹ Касараба Ю. Я. Впровадження міжнародних стандартів у діяльність правоохоронних органів в Україні. *Держава і право*. 2005. Вип. 32. С. 211-216.

чення виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС»²⁰. Народна депутатка також підкреслила, що: «Ми озвучуємо проблему і пропонуємо її рішення. Тому ми зареєстрували постанову щодо створення урядово-парламентської комісії (це також досвід країн ЄС, зокрема Хорватії). Коли це на законодавчому рівні буде закріплено, коли будуть визначені всі строки, буде календар – відповідальність буде іншою»²¹.

Отже, вважаємо, що стандартизація діяльності органів внутрішніх справ є доволі складним завданням, оскільки його вирішення вимагає запровадження значної кількості стандартів та правил у чималу частку сфер, і спершу у сферу не внутрішніх відносин у роботі органів внутрішніх справ з населенням.

Тому, з огляду на вище викладене, актуальними та вельми вагомими задачами у сфері введення європейських стандартів у роботу органів внутрішніх справ України є вирішення питань про ратифікацію фундаментальних міжнародних документів, а саме: «Декларація про поліцію» та «Європейський кодекс поліцейської етики», прийнятий Комітетом міністрів Ради Європи у вересні 2001 р.²², окремі положення яких було «перенесено» до Закону України «Про національну поліцію»²³. І здійснюючи задачу відносно запровадження стандартів європейських держав у практику національної поліції, керівництво Міністерства внутрішніх справ України протягом останніх років вжило чимало відповідних заходів.

Відповідно, наведені нами приклади свідчать про системну і комплексну роботу усіх центральних органів законодавчої та виконавчої влади, у забезпеченні європейської інтеграції в Україні, що дозволяє сподіватися на успішне і швидке вирішення суб'єктів, відповідальних за виконання завдань, необхідних для активізації участі України в євроінтеграційних процесах. Такий процес потребує чіткого та детального нормативно-правового регулювання і забезпечення, а також належної основи для того аби прийняти і ввести в дію ці правові норми.

Висновки. Отже, проаналізувавши основні правові засади євроінтеграційної діяльності законодавчих та виконавчих органів влади України, можна зазначити, що під пріоритетними завданнями потрібно розуміти провідні, найбільш загальні, вихідні ідеї, правові начала, які є покладені в основу роботи та певних функцій головних органів виконавчої влади й здійснюють організаційне-правове забезпечення євроінтеграційної діяльності відповідного органу. Інакше кажучи, пріоритетними завданнями визначають саме ті, на яких має реалізовуватися діяльність відносно євроінтеграційних процесів всіх центральних органів державної влади України у належній сфері суспільних зв'язків.

Таким чином, сьогодні досить активним являється функціонування вищезазначених владних органів у ході забезпечення результативного втілення визначених інтернаціональними спільнотами правил. Українською державою в цілому та окремими органами центральної влади здійснюється низка діянь з послідовного виконання європейських правових положень у функціонуванні національного права. Вважаємо, що реальне забезпечення їх виконання в Україні є необхідною умовою для визнання нашої держави на міжнародному рівні та досягнення нею одного рівня з високорозвиненими країнами світу.

Список джерел

1. Актуальні питання реформи центральних органів виконавчої влади в Україні / В. І. Луговий, Н. Р. Нижник, В. М. Князєв, В. Д. Бакуменко, С. О. Кравченко. *Державне управління: теорія та практика*. 2005. № 1. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/Dutp/2005-1/> (дата звернення: 15.09.2019).
2. Гагская программа. URL: <http://eapmigrationpanel.org/ru/news/gaagskaya-programma> (дата звернення: 11.09.2019).
3. Касараба Ю. Я. Впровадження міжнародних стандартів у діяльність правоохоронних органів в Україні. *Держава і право*. 2005. Вип. 32. С. 211-216.

²⁰ Усі рішення органів влади в Україні мають ухвалюватися через призму внесених... Вказ. пр.

²¹ Там само.

²² Мартиненко О. Державна превенція злочинності в системі органів внутрішніх справ. *Право України*. 2005. № 6. С. 58-60.

²³ Про національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. *Офіційний вісник України*. 2015. № 63, Ст. 2075.

4. Кінаш Б. С. Аспекти інтеграції у Європейське Співтовариство інституцій України. *Наук. вісн. Нац. акад. внутр. справ України*. 2002. № 5. С. 256.
5. Куйбіда Р. О. Реформування правосуддя в Україні: стан і перспективи: монографія. К.: Атіка, 2004. 288 с.
6. Курко М. Н. Діяльність міністерства внутрішніх справ України щодо європейської інтеграції: організаційно-правові засади: дис. кандидата юрид. наук : 12.00.07. Х., 2004. 229 с.
7. Мартиненко О. Державна превенція злочинності в системі органів внутрішніх справ. *Право України*. 2005. № 6. С. 58-60.
8. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності: моногр. [А. С. Філіпенко (кер. авт. кол.), С. Будкін, М. А. Дудченко та ін.]. К.: Знання України, 2004. 304 с.
9. Передерієв Є. Розвиток співробітництва у сфері юстиції. *Вісник прокуратури*. 2006. № 8. С. 123-128.
10. Постанова від 24 грудня 2004 р. №1742 «Про утворення Державного департаменту з питань адаптації законодавства». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1742-2004-%D0%BF> (дата звернення: 12.09.2019).
11. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18 берез. 2004 р. № 1629-ІУ // *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 29.
12. Про Концепцію адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 серп. 1999 р. № 1496 // *Офіційний вісник України*. 1999. № 33.
13. Про національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. *Офіційний вісник України*. 2015. № 63.
14. Про Перелік центральних органів виконавчої влади, відповідальних за здійснення завдань, визначених Стратегією інтеграції України до Європейського Союзу: Розпорядження Президента України від 27 черв. 1999 р. № 151/99-рп. *Офіційний вісник України*. 1999. № 27.
15. Про утворення Державної міграційної служби України: Постанова Кабінету Міністрів України від 24 черв. 2009 р. № 643. *Офіційний вісник України*. 2009. № 50.
16. Усі рішення органів влади в Україні мають ухвалюватися через призму внесених в Конституцію змін щодо незворотності курсу на ЄС та НАТО. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/usi-rishennya-organiv-vladi-v-ukrayini-mayut-uhvalyuvatisya-cherez-prizmu-vnesenih-v-konstituciyu-zmin-shchodo-nezvorotnosti-kursu-na-yes-ta-nato-ivanna-klimpush-cincadze> (дата звернення: 10.09.2019).

References

1. Aktualni pytannia reformy tsentralnykh orhaniv vykonavchoi vlady v Ukraini / V. I. Luhovyi, N. R. Nyzhnyk, V. M. Kniaziev, V. D. Bakumenko, S. O. Kravchenko. *Derzhavne upravlinnia: teoriia ta praktyka*. 2005. № 1. URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Dutp/2005-1/> (data zvernennia: 15.09.2019).
2. Naahskaia prohramma. URL: <http://eapmigrationpanel.org/ru/news/gaagskaya-programma> (data zvernennia: 11.09.2019).
3. Kasaraba Yu. Ya. Vprovadzhennia mizhnarodnykh standartiv u diialnist pravookhoronnykh orhaniv v Ukraini. *Derzhava i pravo*. 2005. Vyp. 32. S/ 211-216.
4. Kinash B. S. Aspekty intehratsii u Yevropeiske Spivtovarystvo instytutsii Ukrainy. *Nauk. visn. Nats. akad. vnutr. sprav Ukrainy*. 2002. № 5. S. 156.
5. Kuibida R. O. Reformuvannia pravosuddia v Ukraini: stan i perspektyvy: monohrafiia. K.: Atika, 2004. 288 s.
6. Kurko M. N. Diialnist ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy shchodo yevropeiskoi intehratsii: orhanizatsiino-pravovi zasady: dys. kandydata yuryd. nauk : 12.00.07. Kh., 2004. 229 s.
7. Martynenko O. Derzhavna preventsiia zlochynnosti v systemi orhaniv vnutrishnikh sprav. *Pravo Ukrainy*. 2005. № 6. S. 58-60.
8. Mizhnarodni intehratsiini protsesy suchasnosti: monohr. [A. S. Filipenko (ker. avt. kol.), S. Budkin, M. A. Dudchenko ta in.]. K.: Znannia Ukrainy, 2004. 304 s.
9. Perederiiev Ye. Rozvytok spivrobitnytstva u sferi yustytsii. *Visnyk prokuratury*. 2006. № 8. S. 123-128.

10. Postanova vid 24 hrudnia 2004 r. №1742 «Pro utvorennia Derzhavnoho departamentu z pytan adaptatsii zakonodavstva». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1742-2004-%D0%BF> (data zvernennia: 12.09.2019).

11. Pro Zahalnoderzhavnu prohramu adaptatsii zakonodavstva Ukrainy do zakonodavstva Yevropeiskoho Soiuzu: Zakon Ukrainy vid 18 berez. 2004 r. № 1629-IU // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2004. № 29.

12. Pro Kontseptsiiu adaptatsii zakonodavstva Ukrainy do zakonodavstva Yevropeiskoho Soiuzu: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 16 serp. 1999 r. № 1496 // Ofitsiyni visnyk Ukrainy. 1999. № 33.

13. Pro natsionalnu politsiiu: Zakon Ukrainy vid 2 lypnia 2015 roku № 580-VIII. Ofitsiyni visnyk Ukrainy. 2015. № 63.

14. Pro Perelik tsentralnykh orhaniv vykonavchoi vlady, vidpovidalnykh za zdiisnennia zavdan, vyznachenykh Stratehiieiu intehratsii Ukrainy do Yevropeiskoho Soiuzu: Rozporiadzhennia Prezydenta Ukrainy vid 27 cherv. 1999 r. № 151/99-rp. Ofitsiyni visnyk Ukrainy. 1999. № 27.

15. Pro utvorennia Derzhavnoi mihratsiinoi sluzhby Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24 cherv. 2009 r. № 643. Ofitsiyni visnyk Ukrainy. 2009. № 50.

16. Usi rishennia orhaniv vlady v Ukraini maiut ukhvaliuvatysia cherez pryzmu vnesenykh v Konstytutsiiu zmin shchodo nezvorotnosti kursu na YeS ta NATO. Uriadovy portal. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/usi-rishennya-organiv-vlady-v-ukrayini-mayut-uhvalyuvatisya-cherez-prizmu-vnesenih-v-konstituciyu-zmin-shchodo-nezvorotnosti-kursu-na-yes-ta-nato-ivanna-klimpush-cincadze> (data zvernennia: 10.09.2019).